

Strefa Ruchu

8	Pokolenia kompozytorskie – prawda czy mit?	Iwona Lindstedt
13	Eugeniusz Knapik, Aleksander Lasoń: Byliśmy na przegranej pozycji, ale warto było się ujawnić	Magdalena Stochniol
16	Wokół „pokolenia 1911”	Małgorzata Gąsiorowska

Christa Ludwig, fot. Fayer/Vienna/Warner Classics

Relacje

18	NeoQuartet objaśnia nam świat muzyki nowej	Małgorzata Kęsicka
20	To już 120 lat!	Michał Klubiński
21	W zestrojeniu	Dominika Micał
22	<i>Fidelio</i> , w którym zabrakło Leonory	Bartosz Kamiński
24	Słodką zemstą porzuconego kochanka	Jacek Marczyński
24	Z Neapolu na księżyc	Gabriela Ulanowska

Zagranica

26	Przemienić udrękę złego snu w olśniewającą rzeczywistość	Alida Podlaskczyk-Nowakowska
----	---	------------------------------

Wydawnictwa

28	Ludowe Księstwo Pniewskie, piramida Szyfmana	Maciej Kucharski
29	Herstoria muzyki elektronicznej	Wioleta Żochowska
30	Magiczny flet (40 tysięcy lat temu)	Filip Lech
30	Milczenie organów	Filip Lech
31	Głosy oddane	Piotr Tkacz
32	Juba dance!	Dominika Micał
32	La femme armée	Dominika Micał
33	Tradycja na bieżąco	Katarzyna Ryzel
33	Muzyka swobodnie zdegenerowana	Tomasz Gregorczyk
34	Muzyczna biżuteria z niemieckiego dworu	Mateusz Borkowski
34	Mąż zaufania	Piotr Mika
35	Renée Fleming troska i zachwyt nad Ziemią	Mateusz Borkowski

Swoboda Ruchu

36	Huberman: Skrzypek z Paneuropy (2)	Maria Sławek
38	Christa Ludwig: Tak chętnie byłabym primadonną...	Ewa Łętowska
40	Trzy piąte Kwartetów Szymona Laksa	Oriana Masternak
41	W nurcie radykalnego słuchania – Anne Lockwood	Antoni Michnik

Od redakcji

4	Komu potrzebne są pokolenia?	Daniel Cichy
5	Aktualności	
5	Felieton	
44	Podróż do umysłu poety	Andrzej Babecki
44	Z Archiwum R	
44	Konkursowe rozważania, 1990	Katarzyna Ryzel
45	Rekomendacje	
45	Wydarzenia muzyczne	poleca redakcja
45	Wiktor Brégy. Historia artysty	
46	Ręka Maestry	

Opr. Małgorzata Jędruch-Włodarczyk

KOMU POTRZEBNE SĄ POKOLENIA?

Daniel Cichy

Nic tak nie poprawia samopoczucia muzykologa, jak zdefiniowanie cech idiomatycznych w korpusie analizowanych dzieł, znalezienie u grupy kompozytorów punktów stykowych, odkrycie wspólnych dla twórców elementów warsztatu, a jeśli uda się połączyć powyższe obserwacje z podobnym czasem narodzin artystów i jedną kategorią geograficzną, odpalenie fanfary jest naturalnym odruchem. Kłopot tylko w tym, że obiekty badań najczęściej kwestionują te intelektualne konstrukty, buntują się przeciwko kojarzeniu z innymi, nie chcą być wkładane do jednej szuflady, a przeświadczenie o artystycznej autonomii nie pozwala im zaakceptować sprowadzenia ich dzieł do wspólnego mianownika. Jak więc pogodzić potrzebę opisu artystycznych zjawisk w sposób możliwie komunikatywny i syntetyczny z jednoczesnym uwzględnieniem podmiotowości każdego z twórców? Jak mówić o pokoleniach i formacjach, nie narażając się na śmieszność i złość samych zainteresowanych?

W 2021 roku zwracamy szczególną uwagę na twórczość Eugeniusza Knapika, Aleksandra Lasonia i nieżyjącego Andrzeja Krzanowskiego. Przyjęło się nazywać tych kompozytorów „pokoleniem 51” – od roku urodzenia, i „pokoleniem stalowowskim” – od miejsca oficjalnego debiutu. Słuchamy dziś ich utworów, dyskutujemy o nich na konferencjach naukowych, niektórzy nawet próbują reaktywować ikoniczny festiwal Młodzi Muzyki Młodemu Miastu, o czym niedawno pisaliśmy na łamach #. Sami jubilei jednak mają na tę rzekomo pokoleniową wspólnotę pogląd nieco odmienny od estetycznych diagnoz zapisywanych na kartach muzykologicznych prac. Mało tego – wyraźnie zaznaczają swoją odrębność, a nawet stanowczo protestują przeciw próbom powielania tej generacyjnej kategorii.

Podczas redakcyjnych dyskusji zaczęliśmy się więc zastanawiać nad fenomenem pokolenia, słusznością gromadzenia kompozytorów pod jednym szyldem, może zbyt łatwego definiowania cech wspólnych twórczych formacji. Zapytaliśmy Iwonę Lindstedt, skąd ta skłonność do arbitralnego niekiedy grupowania artystycznych osobowości, kiedy zaczęto w historii muzyki mówić o pokoleniach, w którym momencie uznano, że to pożyteczne narzędzie badawcze i jak ta pokusa układania rzeczywistości odzwierciedla się w myśleniu o rodzimej twórczości. Sięgając do literatury, znawczynie najnowszych dzieł muzyki nie tylko przybliżyły powody kategoryzowania kompozytorów, lecz także dzieliły się korzyściami i niebezpieczeństwami z tym związanymi. Przywołuje również szereg przykładów, w tym wspomina o twórcach polskich z początku XX wieku, których z kolei doświadczenia formacyjne opisuje Małgorzata Gąsiorowska. Świetnym uzupełnieniem pogłębionych esejów jest lektura dwóch rozmów – z Eugeniuszem Knapikiem i Aleksandrem Lasonem właśnie. Kompozytorzy wspominają dawne czasy i Krzysztofa Drobę, inicjatora festiwalu w Stalowej Woli, ale też pięknie się różnią w pojmowaniu roli festiwalu, interpretacji ówczesnych zdarzeń, które, choć wspólne, inaczej rezonowały w ich twórczości.

Analiza muzycznej przeszłości nie kończy się jednak w tym numerze na Strefie Ruchu. Wyjątkową postać Bronisława Hubermana wspomina Maria Sławek, a Oriana Masternak pisze o kwartetach smyczkowych Szymona Laksa. Ewa Łętowska z kolei zachęca do poznania niezwykłych nagrań zmarłej niedawno Christy Ludwig, ujawniając sporo mniej znanych szczegółów z życia primadonny. Nie zabrakło portretu jednej z najbardziej radykalnych kompozytorek współczesności – o coraz popularniejszej również w Polsce Annei Lockwood pisze Antoni Michnik.

Inspirującej lektury!

Cytat numeru:

**Nigdy
nie ustalaliśmy
WSPÓLNYCH
idei**

--Aleksander Lasoń

ruch
muzyczny

#23 2021 rok LXV

Dwutygodnik poświęcony muzyce poważnej
i życiu muzycznemu założony w 1945 roku

Redaktor naczelny
Daniel Cichy

Redaktor prowadzący
Daniel Cichy

Sekretarz redakcji
Maciej Kucharski
maciej_kucharski@pwm.com.pl

Festiwale, koncerty
Krzysztof Stefański
krzysztof_stefanski@pwm.com.pl

Muzyka dawna
Karolina Kolinek-Siechowicz
karolina_kolinek-siechowicz@pwm.com.pl

Dominika Micał
dominika_mical@pwm.com.pl

Muzyka współczesna, książki, płyty
Michał Mendyk
michal_mendyk@pwm.com.pl

Teatr muzyczny
Jacek Marczyński

Redaktorzy seniorzy
Józef Kański, Olgierd Pisarenko

Sekretariat
Katarzyna Dubiel
redakcja@ruchmuzyczny.pl

Dyrektor artystyczny
projekt graficzny
Marek Knap
marek.knap@asp.waw.pl

Studio graficzne
Natalia Cyrankiewicz, Andrzej Swat (prepress)

Redakcja i korekta
Maria Konopka-Wichrowska

Internet
Mateusz Ciupka
mateusz_ciupka@pwm.com.pl

Wydawca
Polskie Wydawnictwo Muzyczne
al. Krasińskiego 11a, 31-111 Kraków
Oddział w Warszawie
ul. Fredry 8, 00-097 Warszawa
pwm@pwm.com.pl

Druk
Drukarnia Akapit sp. z o.o., Lublin
Nakład: 1200 egz.

Czasopismo patronackie wydawane na zlecenie
Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Redakcja nie zwraca materiałów niezamówionych,
a w tekstach przyjętych do publikacji zastrzega sobie prawo dokonywania
skrótów, poprawek stylistycznych, zmian tytułów i śródtytułów.
Za treść reklam redakcja nie odpowiada.

Redakcja czynna od godz. 10.00 do 15.00

Adres
ul. Fredry 8, 00-097 Warszawa
tel.: +48 885 860 332
email: redakcja@ruchmuzyczny.pl
www.ruchmuzyczny.pl
f ruchmuzyczny
i ruchmuzyczny
RuchMuzyczny

Kontakt telefoniczny w sprawie prenumeraty:
12 422 70 44 wew. 183 lub 885 860 336 (Jakub Stankiewicz),
mail: prenumerata@pwm.com.pl

„Ruch Muzyczny” jest dostępny dla niewidomych
informacje na www.defacto.org.pl

Kup książkę